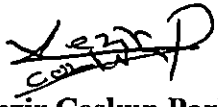

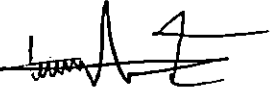

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de, 1984-2009 yılları arasında mayınlar ve patlayıcı maddeler nedeniyle 1269 kişi hayatını kaybetmiş, 5091 kişi ise yaralanmıştır. Mayınsız Bir Türkiye Girişimi gibi sivil toplum kuruluşları, bu soruna dikkat çekmekte ve mayınların temizlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. 24 Temmuz 2024 tarihinde Hakkâri'de yaşanan trajik bir olayda, 32 yaşındaki çoban Bedrettin Düzen bir mayına basarak hayatını kaybetmiştir. Bu olay, bölgedeki mayınların ciddi bir tehdit oluşturduğunu ve hukuk, güvenlik sisteminin bu konudaki eksikliklerini gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda, başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerindeki mayınların temizlenmesi ve mayınların yol açtığı/açabileceği ölüm ve yaralanmaların önlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Vezir Coşkun Parlak
Hakkâri Milletvekili

Onur Düşünmez
Hakkâri Milletvekili

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Dünyada 64 ülkede yaklaşık 110 milyon patlamamış mayın olduğu tahmin ediliyor. Gelişen teknoloji nedeniyle üretim maliyetlerinin düşmesi, mayın üretiminde büyük bir artışa yol açmıştır. 1960'lara kadar kontrollü bir şekilde yerleştirilen kara mayınları, daha sonra haritaları çıkarılmadan ve kayıtları tutulmadan döşenmeye başlandı. Bu durum, mayın temizleme çalışmalarını ve bu mayınların tespit edilmesini zorlaştırdı.

İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre, 1984-2009 yılları arasında Türkiye'de mayınlar ve patlayıcı maddeler nedeniyle 1269 kişi yaşamını yitirdi, 5091 kişi ise yaralandı. Uluslararası Mayın Yasaklatma Girişimi'nin bir sonucu olarak Uluslararası Mayın İzleme Komitesi oluşturuldu. Türkiye'de de Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Sakatlar Derneği, İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği, Sosyal Demokrasi Vakfı ve Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği tarafından Mayınsız Bir Türkiye Girişimi adı altında başlatılan bir sivil girişim, çeşitli etkinliklerle mayın sorununa dikkat çekmektedir. 4 Nisan tarihi, Mayın Bilinci Geliştirme Günü olarak belirlenirken, mayın sorununun bir parçası olarak görülen misket bombaları da kampanyaların kapsamı içinde tutularak, 19 Nisan Misket Bombalarına Karşı Uluslararası Eylem Günü ilan edilmiştir.

Mayınsız Bir Türkiye Girişimi, kara mayınları ve bunların yol açtığı sorunlarla ilgili derinlemesine bir araştırma yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Araştırma sonuçlarının "Bilgi Edinme Yasası" çerçevesinde kamuoyuna aktarılması, toplumsal bilinç ve duyarlılığın geliştirilmesi, mayınlı bölgelerde çocuklar başta olmak üzere sivil halkın mayın tehlikesine karşı eğitilmesi amacıyla 2002 yılında kurulmuştur. Türkiye'nin Mayın Yasağı Antlaşması'na 25 Eylül 2003 tarihinde katıldığı ve 1 Mart 2004 tarihinde taraf devlet olduğu unutulmamalıdır.

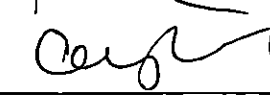
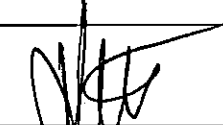
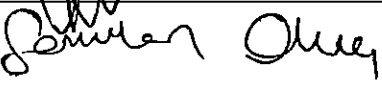
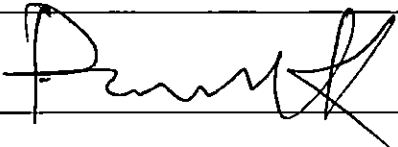
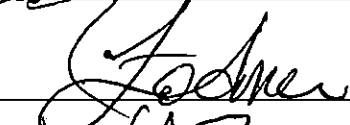
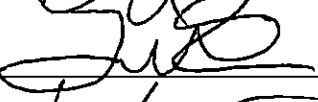
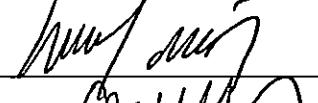
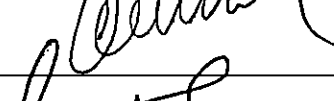
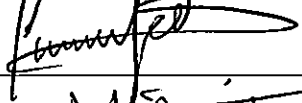
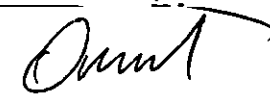
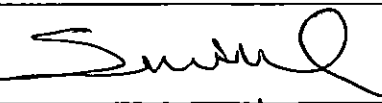
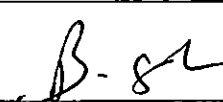
Türkiye'nin 29 Mart 2013 tarihinde verdiği ilk uzatma talebi raporundaki bilgiye göre, toprağa döşeli halde bulunan 839 bin 146'sı anti-personel kara mayını, 164 bin 797'si ise anti-tank mayını olmak üzere toplamda 1 milyon 3 bin 943 adet mayın bulunmaktadır. Mayınsız Türkiye Girişimi kaynaklarına göre, mayın olduğu bilinen illerin tamamı Kürtlerin yoğun yaşadığı kentlerdir: Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Antep, Hakkâri, Hatay, Iğdır, Kars, Mardin, Siirt, Urfa, Şırnak, Tunceli ve Van kentleridir.

24 Temmuz 2024'te, Hakkâri'nin İkiyaka Dağları'nda Sat Gölleri yakınlarında, Tuğlu (Hacıyan) köyüne bağlı yaylada koyunlarını otlatan 32 yaşındaki çoban Bedrettin Düzen, mayına basarak ağır yaralanmış ve yapılan tüm müdahalelere rağmen hayatını kaybetmiştir. Evli ve üç çocuk babası olan Bedrettin Düzen'in ölümü, bölgedeki mayınların ne denli büyük bir tehlike oluşturduğunu ve ciddi bir ihmali gözler önüne sermektedir. Söz konusu yaylanın yasaklı olmadığı, mayınların bu bölgeye uzun zaman önce yerleştirildiği yerel kaynaklardan teyit edilmiştir.

Özellikle vurgulamak gerekir ki, bu tür olaylarda hukuk sisteminin işlememesi ve soruşturmaların eksik kalması büyük bir sorundur. Bedrettin Düzen'in ölümüne neden olan mayınlar, sadece bir bireyin değil, tüm toplumun güvenliğini tehdit eden ölümcül silahlardır. Gever'de Bedrettin Düzen'in mayına basarak yaşamını yitirmesi, düpedüz bir cinayettir ve bu olayın ardından hukuki süreçlerin başlatılması gerekmektedir.

Bu trajik olay, Türkiye'de mayınların temizlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması konusunda acil bir eylem planının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Toplumsal bilinç ve duyarlılığın artırılması için, mayınlı bölgelerde yaşayan sivil halkın güvenliğinin sağlanması adına, adli ve idari soruşturmanın başlatılması ve bölgenin mayınlardan temizlenmesi amacıyla gerekli girişimlerde bulunulması elzemdir.

Bu bağlamda, başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerindeki mayınların temizlenmesi ve mayınların yol açtığı/açabileceği ölüm ve yaralanmaların önlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4			
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16			
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	